

Länsstyrelsen
Värmland

Värmländska byggnadsminnen

Kärns bergsmansgård

Kommun:	Filipstad
Socken:	Färnebo
Funktion:	Privatbostad
Tillgänglighet:	Kärns gård är inte öppen för besökare.

Beskrivning

Kärns bergsmansgård är belägen några kilometer norr om Bosjöhyttan cirka 2,5 mil nordväst om Filipstad. Kärn är en välbevarad bergsmansgård från slutet av 1700-talet omgiven av ett odlingslandskap med ålderdomlig karaktär. Åkrarna har en starkt naturgiven form och innehåller en mängd landskapselement till exempel stora odlingsrösen. Kärn har historiskt sett varit knuten till Bosjöhyttan vid Gräsbosjöns norra ände och är ett exempel på järnhanteringens förmåga att bryta bygd. Området var under 1600-talets början glest befolkat och föga uppodlat men utvecklades under 1700- och 1800-talen i anslutning till den förindustriella verksamheten.

På gårdstunet ligger mangårdsbyggnaden som är en stor parstuga med långfarstu tvärs genom huset och gavelkammare på ömse sidor om stugorna. Fasaden är klädd med faluröd lockpanel och taket är belagt med tvåkupigt tegel som kröns av två för bergsmansgårdarna typiska gjutjärnsskorstenar. Ena halvan av bostadshuset har moderniserats under 1900-talet medan den andra har en välbevarad interiör präglad av 1700- och 1800-talen. Salens väggar är klädda med stofftapeter och i taket finns dekorativa målningar som skall ge illusionen av ett barockens stucktak. Den generella historiska bilden av bergsmännen var att de levde som bönder och brukade jorden på samma sätt, men var dessutom delägare i en hytta och arbetade vid denna framförallt under vår och höst. Försäljningen av järnet gav pengar, vilket gjorde att bergsmännens ställning blev annorlunda i ekonomiskt hänseende jämfört med den vanlige bonden. Detta kom att avspegla sig i bostadsskicket där bland annat inredningen hade högre standard och visade på förbindelser med omvärlden på ett annat sätt än hos den enbart jordbrukande befolkningen.

Till gårdens bebyggelse hör flera ekonomibyggnader såsom brygghus/drängstuga, stall/vagnslider, ladugård, loftbod, smedja, jordkällare, båthus och sommarladugård.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar gårdens samtliga byggnader, huvudbyggnadens interiör samt ett avgränsat område kring bebyggelsen där inga väsentliga förändringar får ske.

För fullständig skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Furuskog, J, *De värmländska järnbruken: kulturgeografiska studier över den värmländska järnhanteringen under dess olika utvecklingskedan*, Filipstad 1924.

Ändringsinformation

Datum: Kommentar:

2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.